

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Єлінек Є.О., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Основними проблемами демографічного розвитку є формування та розвиток сім'ї, зміни шлюбно-сімейної ситуації, зниження народжуваності, погіршення стану здоров'я населення, проблеми його старіння, значна диференціація рівня демографічного розвитку регіонів, а також проблеми регулювання міграційних процесів. Несприятлива демографічна ситуація в Україні пов'язана із загостренням проблем функціонування сім'ї як осередку відтворення населення, зниженням її демографічного потенціалу. Поширилися такі явища, як відкладання шлюбів і народження дітей, безшлюбне материнство та соціальне сирітство, зменшилася кількість зареєстрованих шлюбів, збільшилася кількість розлучень [4].

Нерівномірність розподілу населення, поряд з відмінностями в розмірах території, відображається у питомій вазі регіонів у загальній чисельності населення. Так, найбільша частка населення у загальній чисельності населення України Донецької області - 9,5%, а найменша – Чернівецької (2,0%). Загалом у семи найбільших за чисельністю населення регіонах, а саме: Донецькій (9,5%), Дніпропетровській (7,2%), Харківській (6,0%), Львівській (5,6%), Одеській (5,3%) Луганській (4,9%) областях та місті Києві, які займають близько третини території України, проживає майже половина всього населення країни. В свою чергу частка Запорізької – 3,9%, Київської – 3,8%, Вінницької – 3,6%, Полтавської – 3,2%, Івано-Франківської – 3,0%, Хмельницької – 2,9%, Житомирської – 2,8%, Закарпатської – 2,8%, Черкаської – 2,8%, Миколаївської – 2,6%, Рівненської – 2,6%, Сумської – 2,5%, Тернопільської – 2,4%, Чернігівської – 2,3%, Волинської – 2,3%, Кіровоградської – 2,2% [1].

Протягом останніх п'яти років чисельність населення постійно зменшувалася. Водночас із цим, у п'яти регіонах країни зафіксовано позитивне значення загального коефіцієнта приросту населення: Рівненська (2,1 особи на

1000 наявного населення), Волинська (0,9 особи на 1000 наявного населення) та Чернівецька області (0,1 особи на 1000 наявного населення) областях та місті Київ (1,7 особи на 1000 наявного населення). Природний приріст спостерігався лише у двох областях України - в Волинській (+920 осіб,) та Чернівецькій (+60 осіб) областях, а в інших регіонах зареєстровано природне скорочення населення. За статистичними даними, демографічна ситуація за той самий період за таким показником, як дитяча смертність у віці до 1 року, була найбільш сприятливою в Західному регіоні України, а це - Чернівецька, Волинська, Закарпатська та Рівненська області. Також високі показники народжуваності (12-12,5‰) спостерігались у Львівській, Житомирській, Київській, Івано-Франківській та Одеській областях. До групи регіонів із середнім рівнем коефіцієнта народжуваності відносять Кіровоградську, Вінницьку, Тернопільську, Дніпропетровську, Хмельницьку, Миколаївську та Херсонську. Низькі показники народжуваності зафіксовані в Харківській, Тернопільській, Запорізькій, Дніпропетровській області. Середня очікувана тривалість життя в Україні становила 71,4 роки.

Дослідження особливостей та закономірностей територіального розподілу населення, зміни основних демографічних показників дає змогу аналізувати диференціацію в розвитку регіонів та їх вплив на загальнонаціональні демографічні тенденції, дає підстави для поглибленого аналізу окремих груп територій, що відзначаються особливою гостротою тих чи інших проблем народонаселення. Таке дослідження покликане сприяти виявленню резервів для поліпшення демографічної ситуації, обґрунтуванню пріоритетності завдань у вирішенні задач зниження смертності, підвищення народжуваності та виборі міграційної політики, що має практичне значення при формуванні ефективної соціальної політики, розробки програм охорони здоров'я і відповідних прогнозів.

Список використаних джерел

1. Підгорний, А. З. Демографічна статистика: навчальний посібник. – Одеса, ОДЕУ, 2019. 166 с.

2. Підгорний, А. З., Вітковська, К. В. Щодо питання про побудову таблиць смертності за причинами для окремих регіонів / А. З. Підгорний, К. В. Вітковська // Вісник соціально-економічних досліджень. О: ОНЕУ. 2017. № 26. С. 51-57.

3. Підгорний, А. З., Вітковська, К. В. Деякі методологічні аспекти оцінки життєвого потенціалу населення на регіональному рівні / А. З. Підгорний, К. В. Вітковська // Вісник соціально-економічних досліджень. О.: ОНЕУ. 2018. № 30. С. 308-314.

Науковий керівник: Табацкова Г.В., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Іщейкін Т.Є., к.ен., доцент, доцент

кафедри менеджменту ім.І.А.Маркіної

Полтавський державний аграрний університет

Наразі населення України продовжує стрімко скорочуватися. У державі присутні всі чинники, які можуть спричинити демографічну катастрофу: додаткова смертність через війну, величезні внутрішні переміщення, зростання еміграції (біженці), менша народжуваність та ймовірна втрата територій. Результати дослідження, профінансованого Радою ЄС, наводять на висновок, що населення України може скоротитися на 24-33% залежно від тривалості війни. Ефект буде особливо помітним для дітей та населення продуктивного віку. Дослідники відзначають, що ці оцінки не враховують додатковий фактор: підвищення смертності через довгостроковий вплив кризи охорони здоров'я, спричинений пораненнями, інфекційними хворобами та іншими травмами. Дану ситуацію можна визначити як демографічну трагедію через декілька причин [1].

Перша з них – втрата життів. Навіть до війни тривалість життя в Україні не росла, тоді як у Польщі очікувана тривалість життя в 1999-2020 роках